

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Sermo XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

In festo cathedre s. Petri

Si multū tibi fuerit habundāter tribue.
Si exigūz hoc impartire. Quasi nihil ali-
ud habent? saltem potū aque frigide exhibe-
amus. pro q̄ merces a domino est p̄mis-
sa. Quasi illud nō fuerit. saltem affectū bo-
ne voluntat̄ exhibere nō negligam. Quia
sic dicit Gregor. Lōz z nō substantiā pen-
sar deus. nec attendit quantū sed ex quan-
to offeratur. nec vnq̄ manus vacua erit a
munere si archa cordis repleta fuerit bo-
na voluntate. **T**ertū principale
quod s̄m Bernardū nos sanctificat est pi-
us sensus. P̄m autē talis sensus dicitur in
ternam deuotionem que deo aspirate tan-
tum innalescit vt in ea dei p̄sentia feliciter
sentiat. Cū enim s̄m Bernardū sit cul-
tus dei. z maxime talis cultus qui agitur ī
affectu. hic vnq̄ cultus instantū proficit. vt
deus in eo sua mirabilia operet. Iusto er-
go nomine pius sensus dicitur pius ex pie-
tate diuina. sensus a sentiendo. per hoc in-
tenditur q̄ ille cultus in aīma sentiat. Et
hec videlicet deuotio licet in nostra pote-
stare minime sit nec in beatorū quasi ex no-
bis ip̄is per piū sensum sanctificari. pos-
sumus tamē aliquid per hanc gratiā me-
reri vt ab ea tanq̄ ab infimo incipientes.
tandem aliquādo ad hanc gratiā veniam.
Sunt autē tres gradus per quos in hāc
gratiā ascendimus. scilicet per purum in-
tellectum. operis effectum. z diuinū affe-
ctum. Si hec tria in deū ordinamus hāc
gratiā consequemur. P̄mo ergo exercea-
mus nos ad deū per intellectū. ip̄m p̄ in-
geniā memoriā ad deum erigentes. vt vide-
licet sine intermissione deū cogitem. hoc
enim omnes possumus. nec est aliquis qui
se de hoc valeat excusare. Et ideo hoc fir-
missime est mandatū Deuter. viij. Cane
ne vnq̄ obliuiscaris dñi dei tui. Et Tho-
bie. iij. Om̄ibz diebz vite tue in mente ha-
bero deū. Et Proverbior. iij. In omnibz
vijs tuis cogita illū. Et Psalmista. Adhe-
reat lingua mea faucibus meis. si non memi-
nero tui. Et sic cogitatio ab infimis rele-
uetur. eo q̄ terrena inhabitatio deprimit
sensus multa cogitantes. Iterū releuetur
si iterū defluat ad terrena. Et sic nostra co-
gitatio debet esse apud deū cōtinua. Quō
faciebat Job. qui dicebat. Ad deum stillat
oculus meus. Intellectū oculū suū vo-
cans. quē ad deū stillare dixit. eo q̄ nō con-

tinue sed p̄ intercisa tempora ad deū ere-
xerit. z sic nos debemus similiter facere.
Secundo exerceamus nos in deo per ope-
ris effectum. vt operari incipiam? omnia
que Iesus christ? in sua cōuersatione no-
bis. posuit faciēda. Ad hoc em̄ induit ho-
minē vt ip̄m pro viribz imitemur ex eo pro-
uocati. Ad hoc dicit Luce. xxiij. Ego dispo-
no vobis sicut disposuit mihi pater meus
regnū. q̄si diceret. Sicut ego descendēs a
patre z veniens in mundū non nisi p̄ labo-
res z sudores doloresq̄. patres disponen-
te ad eum redeo sic ego disponā vobis. vt
si post me ad eū venire cupitis. eiusdez vesti-
gijs incedatis. non declinādo ad dexteraz
neq̄ ad sinistrā. In q̄si fideliter agim? ni-
hil de contingentibz omitētes. z in h̄ mere-
bimur vt nobis cōmunicet suā diuinitatē.
Ut sicut amara sui hominis imitādo bibi-
mus. sic etiā sue diuinitatis dulcia degu-
stemus. Tertio exerceam? nos in diuio af-
fectu quā ex dei p̄sentia inflari diuinū? cō-
sequimur. Et ideo vt verius dicam? nō ex
nostro exercitio sed ex dei beneficio tanq̄
principiū predicatorū accipiam? illud do-
num. Talis diuin? affectus operat? in no-
bis ardente dilectionem. sapiētie illustrati-
onem. sp̄s sancti nobilissimaz consolatio-
nem. z multa similia. q̄ nemo ad dignū ve-
raciter poterit explicare nisi domino Iesu
xpo operante. Hanc gratiā cōferat nobis
pater z filius z sp̄s sanctus. Amen.

In festo cathedre s̄c̄i Petri
Sermo XVII.

Laudent eum in
ecclesia plebis z in cathedra
seniorū laudent eum. Ps. cxi.
Dicit beatus Gregor. Quāto electi z dile-
cti dei amplius diligunt. tanto in tritura
p̄secutionis durius conterent. Sed quia
beatus petrus in celesti patria vt catholice
z religiose credit in multis est p̄ceret? sub-
limatus. ideo oportuit vt in hac vita du-
ros etiam sustineret cruciatus. **P**ropter
quod sciendū. Anteq̄ perue-
nirēt ad celestis patrie exaltationem. tri-
bus vicibus z modis super terraz legitur
exaltatus. Fuit enim exaltatus Primo p̄
electionem. Secundo per operationem.
Tertio per passionē. **P**rimo dico bea-
tus petrus a fidelibus christi z ab ecclesia

sancta in Antiochia ad pontificalem digni-
tatem exaltatus fuit. ipm per cathedrales
honorem in summū pontificem ⁊ pastores
eligen-tes. ⁊ sup vniuersas ecclesiā statuen-
tes. Quod tñ non solū factum est a fidelū
electione. sed dei iā dudum p̄ordinatiōe.
Nāz in eo q̄ dixit ei. Petre amas me. pasce
oues meas **Johis. xxi.** in hoc ipm sup ec-
clesiā pontifices ordinant. Ter dominus
hec verba reperit. dans ei in cūsdē verbis
pontificatus dignitatē. ⁊ ligādi ⁊ soluendi.
aperiendi celū ⁊ claudendi auctoritates. vt
patet **Math. xxi.** Enī in hac trina replica-
tione verborū. Petre amas me domin⁹ in-
tendebat q̄ Petr⁹ cū om̄ib⁹ suis sequacib⁹
populū sibi subiectum tripliciter deberet pa-
scere. q̄i dī. Si diligis me pasce verbo. pa-
sce exemplo. et pasce orōne. In quib⁹ verb⁹
pastorū conscientia strictissime cōuenit. De
quo **Bernard⁹.** Dignū quippe est vt qui la-
na ⁊ lacte pascunt ab ouibus. ipi p̄dictis
trib⁹ similiter oues pascāt. Et qui nō fece-
runt audiāt quid cōtra eos dominus dicit
Ezechiel. xxxiii. Ue pastorib⁹ q̄ pascebant
femetipos. Nonne oues a pastorib⁹ pasce-
tur. lac comedebat ⁊ lanis cooperiebami-
ni rē. Et subdit. Pascebāt pastores semet-
ipos. ⁊ gregem meū nō pascebāt. Ecce ego
ipse super pastores. requirā gregem meum
de manu eorū rē. In his verbis pastores
ad fidelissimam custodiā pascedi oues ad-
monentur. Quia vt dicit **Sapie. vi.** Du-
rissimū iudiciū fiet his q̄ p̄sunt. **Secū-**
do beatus Petrus exaltat⁹ est p̄ operationē
Luz em̄ tam fideles q̄ infideles vidissent
q̄ tātis miraculis in suis operatōib⁹ cho-
ruscarer. vocabāt eum nō hominē sed deū.
dicētes **Actu. xiiij.** Dū similes facti homi-
nib⁹ descenderūt ad nos. Quorū errorē in
profundū humilitatis se p̄sternens corre-
xit dicēs. Quid nos intuemini q̄si ppria s̄-
tute aut potestate fecerim⁹ hunc ambula-
re. De **Abraam.** deus ysaac. deus Jacob
deus patrū nostrorū glorificauit filius su-
um iesum. **Actu. iij. q. d.** non nos exaltare.
sed dñm in his operib⁹. q̄ p̄pter vos mirabi-
lia opat. Intantū ergo Petr⁹ extitit exal-
tatus ⁊ insignit⁹ pdign⁹ ⁊ miris opib⁹ ma-
gnificat⁹. vt in plateis ponerent infirmos
in lectulis ⁊ grabat⁹. vt veniēte Petro sal-
tem ymbra eius obumbraret quēq̄ illorū.
⁊ sanarent a languoribus suis. **Tercio**

beatus Petr⁹ exaltat⁹ est in passione. Luz
a p̄secutoribus leuat⁹ a terra suspendit in
cruce pedib⁹ sursum ⁊ capite demisso i ter-
ram p̄ passionē crucis finiēns vitaz in no-
mine Iesu christi. Et ideo sciend⁹ p̄ter
has tres exaltationes quib⁹ super terram
meruit exaltari. etiā sponsa christi ecclesia
sc̄tā triplex de eo festus instituit celebrare.
volens vicē reddere sue triplici exaltatiōi.
Nā p̄ter primā exaltationē. sc̄z electionis
p̄sens festū instituit. P̄pter secūdā exalta-
tionē sc̄z opationis int̄ que nō minimū fu-
it eius mirabilis ab angelo de carcere libe-
ratio celebrat⁹ festiuitas que vocat⁹ Petri
ad vincula. P̄pter terciā exaltationē sc̄z
passionis etiā festum speciale solennit cele-
bratur. Das exaltatiōes intuens **Bern⁹. dī-**
cit. Considerās q̄ Petrū man⁹ omnipoten-
tis regni celestis clauib⁹ inuestit sup quem
fundat ecclesia. cui p̄as ligādi ⁊ soluendi
tradit. qui celos claudit ⁊ aperit. quod che-
rubin ⁊ seraphin habere nō legit. vebemē-
ter admiror. Et subiūgit. Consummatus
honor ⁊ dignitas gloriosa hominē in terr⁹
positū. in celis imperare. ⁊ in terra sup an-
gelorū choros iudicarie potestatis habere
virtutē. Assistunt angeli. p̄sident. imperi-
um expectātes. ⁊ administrationē spiritus
sibi ministerio fortiunt. sed ligādi atq̄ sol-
uendi nullus eorū etcipit potestātē. Adest
Petrus ⁊ ad eius imperiū vniuersitas or-
bis soluit ⁊ ligat. Et p̄cedit sentētia Petri
suiam saluatoris. Quia nō quod christ⁹ li-
gat petrus ligat. Sed quod petrus ligat
christus ligat. ⁊ iudicia eius cōfirmat om-
nipotens. Et sciendū q̄ hec triplex exalta-
tio ex triplici radice sumpsit exordium. sc̄z
ex christi institutione prior. cognitione il-
luminatiōis ⁊ charitate feruentiori. De pri-
mo dico. Petrus exaltat⁹ fuit p̄ electionē
ex christi institutione p̄us. Hoc audies ec-
clesia q̄ xp̄s in terris Petrū summū pon-
tificem instituit in his verbis. Simon di-
ligis me plus his. pasce oues me. eandem
institutionem p̄ suā electionē p̄ducere vo-
luit ad effectum. **Secūdo** exaltatus fu-
it p̄ operationē p̄ter cognitionem illumi-
natiōem. Unde cū saluator quereret a di-
scipulis de sua cognitōe **Math. xvi.** dicēs
Quē dicunt homines esse filiū hoīs. R̄dit
Petr⁹ r̄q̄ p̄ oib⁹ illuminatiōis. Tu es xp̄s fili⁹
deiyui. Qui dñs. P̄us es simon bariona

In festo beatorum Petri et Pauli

quod caro et sanguis non reuelavit tibi. quod dei hanc cognitionem non habes nisi ex infuso lumine veritatis. Et ut deus hanc assertionem probaret esse verissimam. utpote super quas tamquam super fundamentum edificaret ecclesiam. merito debuit Petrus pre ceteris honorari. et tanquam sectatorum profundissime veritatis signis mirabilibus in suis operibus exaltare. Tertio exaltatus fuit in passione per caritatem feruentiorem. ut sicut ipse deus pre ceteris plus dilexit. dicens domino. Dilige me plus his. sic etiam eum debuit in passione primus imitari. Omnes enim martyres qui digni inuenti sunt per nomen Iesu communem patri et passionis subire tormentum. ex radice caritatis veraciter acceperunt. Quis enim dura tam gaudere possit subire tormenta si non ad hanc patientiam inclinaret et violentiam caritatis. Hinc Augustinus. Quomodo corruptibilis pulvis per tam immania tormenta duraret. nisi in eo Christus habitaret. et hoc per affectum dilectionis. De prima exaltatione dicitur Psalms. Exaltatione electi de plebe mea. De secunda similiter Deutero domini fecit virtutem. dextera domini exaltavit me. Per dexteram miracula intellige que solus deus in sanctis suis operatur. De tertia dicitur Ecclesiasticus. Exaltavit eum de terra. Et hec de exaltatione huius gloriosus principis dicta sufficiat. **B** Nunc dicendum est. quibus exercitiis etiam nos exaltari debeamus. ut sic electa exaltatione premium non terreat exercitatio laborum. Si ergo huius principis exaltationem tanquam sumbram tangentes consequi cupimus oportet nos per predictos modos transire et induere exercitiis eorum. Incipientes ab electione et ab illa ad operationem et passionem iusto ordine adiuvate gratia veniamus. Primo ergo cupientes exaltari hic per vite meritum. et in patria per glorie premium incipimus ab electione. quod tunc facimus si per gratiam spiritus sancti intrinsecus concipimus incipimus inspicere vitam nostram. bonum et malum. celum et terram. celestem iocunditatem. inferni calamitatem. momentaneam delectationem. et eternam damnationem. mentis nostre oculos intrantes. et inter ista deliberato consilio discurrentes. ipsa prout sunt iusta ponderatione considerantes. quid inter ista potissimum sit eligendum acutissime consideremus. Non deremus inquam verum propter momentaneam delectationem mereri et expediat eternam damnationem. Et verum propter terrena bona ex-

pediat carere celestibus. cum futura bona sint presentibus in infinitum meliora et omnibus presentiora. Nec dubium si bene sine dissimulatione utrobique inspicimus. quin deum cum suis bonis eligamus. et mundum cum indignatione magna ut extrarium respiciamus. iurantes et stantes custodire iudicia iusticie eius. Quod statim ut factum fuerit eligit nos deus. transferens nos de servis diaboli et facit nos filios dei. Et ex hoc non sumus modicum exaltati. Dicitur nobis deus illud Deutero. Dominum deum tuum hodie elegisti ut sit tibi deus et ambules in vijs eius. Et elegit te hodie dominus ut sis ei populus peculiaris. et facit te excellentiorem cunctis gentibus quas creavit in laudem et gloriam suam. An non sumus vehementer multum nimis exaltati cum de servis diaboli adoptamur in filios dei. Quid enim ignominiosus diabolus. Quid gloriosus deo nisi quod adhuc nescio quid ignominiosus sonat esse servum diaboli. quam dominum esse celi. Omnes enim servi domini sunt inferiores. Et omnis dominus in quantum talis superior est suo servo. Quod dicitur Jobis vii. Omnis qui facit peccatum suus est peccati. imo peccatum et hoc facit diabolus. intra illud Jobis vi. Nonne ego vos elegi. et nonne ex vobis diabolus est. Ecce quanta ignominia tunc. Et sic per quod ex nostra electione quam deum eligimus exaltamur vehementer. Secundo exaltamur per operationem. cum iam filij dei facti et spiritu filiorum dei inspirati aude currimus viam dei. Quod tunc velociter et fideliter facimus si omnia opera nostra deo exhibenda omni conatu facimus eodem statum excedentes opera aliorum. non contenti comibus obsequijs. sed quantum vires suspenderit cum discreto excessu singularem faciamus. ut dicere possit in quibusdam Ecclesiasticus. Magnificavi opera mea. Excessus autem discretus reputetur ex duobus. scilicet ex multitudinem et conamie. H est. ut multa faciamus bona opera et eadem cum conamie. Hinc conatum operum tantum continuantes quosque de excessu operum perveniamus in excessum mentis. Hinc excessum docet Bernardus. Bonum est homini sua obsequia ad cumulatum dare. Verbi gratia. Sufficit ad salutem molestiam sufferre patienter. sed cumulus etiam in fervore devotionis et spiritus eas amplecti libenter. Sufficit ad salutem superflua non querere. sed nec propter ipsa si de sunt murmurare. Sed cumulus est exultare et libenter querere quod alii habeat. magis ipse penuriam patiat. Sufficit quidem ad salutem

si nec impatiētia nec fraude aliqua ad illud
 qđ desideras velis inuicium animū prelati
 cui inclinare Sed cumulus est etiā fugere
 ea z oblata respicere in quibz voluntatē tu-
 am senseris oblectare. **T**ertio exal-
 tamur p passionē. cū nos qđusdā exercitijs
 passiōi equivalētibz strenue exercemur. Nam
 cū p priorū meritorū exercitiā scđi homines
 ad premeditationis gratiā admittunt. tūc ab
 omni specie terrene solatiōis se elongāt. vt
 bonis celestibz habundāti pfruant. Qui-
 bus vrcunqz gustatis. cur more suo se sub-
 traxerint fit amaritudo amarissima impa-
 rienti desideres z languere incipiunt rebe-
 mēter. Cū em̄ ad carnales delectatiōes re-
 dire libeat nec liceat. ambobz carētes z tan-
 q̄ inter celū z terrā suspēsi amarissime cru-
 ciant. Et tales cruciat equivalēt passiōi
De hac passione dicit Job. vii. Suspēdi-
 um elegit anīa mea. z mores ossa mea. Qđ
 exponēs Grego. di. Quid p animā nisi mē-
 tis intentio. quid per ossa nisi carnis forti-
 tudo designat. Dñe autē qđ suspendit. pro-
 culdubio ab imis eleuat. Anīa vero suspē-
 dium elegit vt ossa moriant. Quia dñi men-
 tis intentio ad alta se subleuat omnē i se car-
 nis fortitudinē necat. Sancti em̄ viri cer-
 tissime sciunt qz h̄re requiē in hac vita ne-
 quaqz possunt. Et idcirco desideria deserētes ad al-
 ta animū tollūt. Suspēsi autē ossibz suis
 mores inferūt. q̄ amore supne patrie virtu-
 tū su dñs accincti q̄ prius fortes in mūdo
 fuerāt suspēsi occidunt. De hoc martyrio
 etiā dicit Grego. Cū grā premeditātibz celcri-
 nō subuenit fit obferatū celū eneus z terra
 ferrea. Et cū relicta sibi hūani cordis du-
 ricia ad vocū exaudiri nō meret. anxietas
 desiderātis negari sibi existimat qđqd̄ dif-
 fertur. Nescio an ipaz iebennā experiri ad
 temp⁹ horribilē penalius ve dicatur. q̄ p
 spūalis studiū gustatā suauitatez exire de-
 nuo ad illecebras z molestias carnis. Ta-
 les q̄ crucifixi z si nō ferro sanguinem fun-
 dāt. petri tñ corpali martyrio adequant.

De sancto Bathia. Sermo XVIII.

His cecidit su-
 per Bathiā. Actū. i. Salo-
 mon ex psona dei dicit. Beatus
 homo q̄ audit me z q̄ vigilat ad fores me-

as quotidie. z obfuar ad postes ostij mei.
In quibz v̄bis subtilissime describit di cō-
 monitio q̄ forte sue cōmonitionis sup nos
 proiecit vt quisqz audiat vigilet et obfuer.
Qui em̄ has tres custodes ad ostiū cordis
 sui posuerit. scz audientia. vigilātia z obser-
 uantia. q̄ntūcunqz furtive venerit nō pote-
 rit ignorare. De hac diligētī custodia dicit
Bern. Veniēs ad nos nō facile obfuarur
 vnde veniat aut q̄ vadat. ac istud forte sine
 dāno salutis. licet qñ veniat aut qñ vadat.
 illud plane piculosissime qñqz ignoretur.
Qū autē hec tria vt sup. nō obfuarur sic vt
 nec absentiē desideres nec p̄ntes glorifices.
 ideo recedit vt audiat. q̄ non adesse
 rescitur. z dignāter ad h̄ redit vt solet rē.
Hinc est q̄ qui forte dei vocatū p̄p̄terit.
 iō dānādus est. qz nec p̄ntia eius nec absen-
 tia ei⁹ curauerit. p̄ter qđ tales cenā dñi nō
 gustabunt. auerret se ab illis tāqz reproba-
 tis. z p̄uertens se ad electos. forte sue voca-
 tionis sup eos proiecit. q̄ pulsantes audiūt.
 z intromittūt. Sicqz p̄ringit vt vno eodē
 qz modo dulcissimo monēte. aliū indurent
 vt pereāt. aliū emendent vt saluent. sicut de
 sole vno z eodē alie res mollescunt vt cera.
 alie indurescunt vt lutū. Si grā pulsans a
 reprobis nō audit. dicit eis. Amē dico vo-
 bis. nescio vos. Intromissus at ab electis
 statim in medio ē terre salutē z incipit opa-
 ri salutē hoīs. i. dat grām suā ei quē inhabi-
 tat. Et grā em̄ adiunāte z p̄sensu se inclinā-
 te p̄ficiat salus. Intra illud Apoca. iij. Ego
 sto ad ostiū z pulso. Si q̄s mihi aperuerit
 introibo ad eū. z cenabo cum eo. Ubi duo
 rāgunē. scz grā pulsans z p̄sensus aperiēs.
Intrat qz intromissus. scz eq̄lic nō inhabi-
 tat. Legit em̄ in euāgelio q̄ aliqui occulte.
 aliqñ manifeste erat in tēplo. Sic occulte
 inhabitat nos p̄ fidē. Cū autē hō bonis opibz
 z v̄tutibz fuerit exercitāt⁹ in corde suo p̄ ve-
 hementē ignē caritatis. Tunc iā nō solum
 sicut puer p̄nis inuolūt⁹ p̄ fidem iacet in
 p̄sepio cordis nostri. Sed q̄ denudat⁹ ha-
 betur manifeste in cruce p̄ caritatez affect⁹
 incensi. Intromissus q̄ p̄sensus inclinari-
 onē animā nostrā p̄ficiēdo in nob̄ q̄ncqz pas-
 sibus tāqz q̄ncqz p̄fectibz nos. p̄mouet v̄sqz
 ad p̄fectū p̄ficiens vitā nostrā. Primo p̄sci-
 entia purificat. penitentiā infundēdo. Se-
 cūdo mentē fortificat resistentiā p̄ferendo.
Tertio bona opera multiplicat. nobiscuz